

آبونه شرائطی
 ممالک عثمانیه ده سنه لکي (۶۵)، الق
 آیلو (۳۵) غروشدور .
 ممالک اجنبیه ده سنه لکي (۱۷)، الق
 آیلو (۹) فرانقادر .
 اداره خانه
 باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه
 اخطارات
 آبونه بدلی بشندر .
 §
 مملکه موافق آثار مع الممنونیه قبول
 اولنور . درج ایلله بن یازیلر اعاده
 اولونماز .

الشیخ الاسلام

س ۱۳۳۰

دینی، فلسفی، علمی، ادبی، سیاسی هفته لقی مجموعه اسلامیة در.

اخطارات
 رساله مردن آلدینی کوسترلک شرطیه
 بتون یازیلر هر هانکی بر غزن طرفان
 اقتباس اولونه یایر .
 §
 مکتوبلرک، امضالرک واضح و اوقوناق
 اولسه و آبونه صره نوموس محتری
 بولونمسی لازمدور .
 §
 ممالک اجنبیه ایچون آبونه اولانلرک
 آدرس لرلرک فرانسوزجه ده یازلمسی دجا
 اولنور .
 §
 یاره کوندرلدیکی، ان نه یه د ژاولدینک
 واضعا ییلدرلمسی دجا اولنور .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم صاحب و مدیر مسئول: مع . اشرف ادیب اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

عدد ۲۷۸ ۱۱ صفر ۱۳۳۲ پنجشنبه ۲۶ کانون اول ۱۳۲۹ جلد ۱۱

دینک شکل اصلینسه ارجاعی لزومی

امور حیانیسه ده اولدینی کبی ، امور دینییه مزده ده بویوک بر لاقیدی و تسامح ایچنده بولنیورز . حیات مزده عظیم یولسزلقلر کوروندیکی کبی ، دینیات و عبادات مزده ده بر چوق جدیدسزلقلر حکم فرمادر . حیات مزده کی جدیدسزلقلر مدهش مادی محرومیتلر ایله نتیجه نیور . خصوصات دینییه مزده کی جدیدسزلقلر یوزندن ایسه هم مادی هم معنوی محرومیتلره دوچار اولیورز .

حیات صرف شکل و صورتدن عبارت اوله یوب بونده بر حقیقت اولدینی کبی ، عبادات مزده بر روح، بر مقصد بولنمق لازمدور . بز حیات مزده اولان حقیقتی اوکره نه مدیکمز کبی ، عبادات مزده کی روح غایبه یی ده فراموش ایتشدر . بز مسلمانلغی دوچار اولدینی بو حال پر ملالدن قورتارمق ایسته یورسه ق البت بونک بر چاره سنه باققلغمز لازمدور . حیات مزده کی عمنه لر مزه صادق قالمق شرطیه بوتون یکیکلرک ایله تنظیم و اصلاح ایتیکلکمز ایجاب ایدیورسه ؛ دینیات و عبادات مزده کی کیفیت مشروعتی تحریر، بر چوق ادوار فترتک مرورینه رغماً حالا وجودینی حس ایتدیکمز قوت و نفوذی ویرمک صورتیه شکل اصلیلرینه ارجاع ایتیکلکمز مقتضیدر .

حیات ایله دین آراسنده یک صمیمی مناسبتلر بولندینی معلومدر . آنکچون حیاتدن دین ، دیندن حیات متأثر اولور . بو تأثرده یک جدی، یک قوتلیدر . بناء علیه برینک صلاحی آنجق دیکرینک کمالیه تمام اولور .

حیات مزده ، حیات مزده تشکیل ایدن بوتون افعال و حرکات مزده دوغروندن دوغرویه دینک تحت تأثیرنده بولنان ملکات نفسیه و روحیه مزده تجلیات مختلفه سندن باشقه بر شی دکلدر . شو حالده حیات مزده برابر ، بلکه ده

حیات مزده اول دین مزده نظر دقته آلقغمز لازمدور . فقط مع التأسف کور یورزکه بو کون دین مزده اسکی قوتی، اسکی زندکینسی غائب ایتشدر . اسکیدن دین مزده سحرار بر تأثیر بلینی وارکن بو کون مع التأسف احوال موجود دکلدر . بو یوک کوچوک ، عوام و خواص تعلیمات دینییه دن یک آز متأثر اولیور . بو حال، وارلغمزک هر نقطه سنده کندینسی کوسترمکدن خالی قالمیور . دین مزده دنیه ده مستفید اوله میورز . بو لاقیدی ، بو مبالانسزلق دوام ایتدیکجه آخرتده کی استفاده مزده معاذالله یک شبهه لیدر . بز وقتیه عظیم و خارق العاده تأثیرلری کوریلن، حالده بو تأثیرات بایغنه نیک کولکسی آلتنده یاشادینغمز اسلامیتک، بو کونکی تأثیرسزلکی ایچون بر چوق سبیلر کوریورز . بو سبیلرک هیچ بریسی مقدس دین مزده دکل ، هپسی ده بزه عائددر . فی الحقیقه بو سبیلرک بر چوق تفرقاتی موجود اولغله برابر ، اساس اعتباریه ایکی نقطه ده اجتماع ایدرلر :

(۱) تلقینات دینییه و اصول القاده کی قصورمز . بز اوتنه دنبری تعلیمات و تلقینات دینییه خصوص سنده طریق پیغمبریدن ، سیر نبویه دن اوزا قلاشمشدر . بو خصوصده تعقیب ایتدیکمز بدعت اصولر تمامیه سقیمدر . هیچ بری اصول نبوییه ، تعلیمات قرآنییه اصوله موافق دکلدر . آنکچون تأثیرات حسنه سی کوریه میور . دینی، اسلامیتی عصر سعادتده اولدینی کبی، کفار حضورنده دکل، مسلمانلره بیله جانلاندیرمه یور . بو کون اورتلغک مسلمانلغی زمان مزده کی تلقیناتک نتیجه سی دکل ، بلکه ده اسکی دورلره ، اصل تلقین و تعلیمک صاغلام و طبیعی اولدینی دورلره عائددر . فقط امین اولمالیدرکه او دور اوزا قلاشوب تلقینات و تعلیمات جدیده اجرا ایدیلز ایسه، ممکن دکل، مسلمانلغی حال حاضرندن فضله قوت اکتساب ایده مز ؛ بلکه ده یک طبیعی اولدینی وجهله ، یوز اوستی بر اقیلان دیکر شیلر کی شمیدیکندن بیله ضعیفلاشیر ؛

دینک تأثیری قالماز . بو حقیقی آکلایوبده چاره‌سنه باقماز ایسهک ، بونک پک یقین دورلرده حصول بوله جفته قناعت کتیرمکاکمز لازمدر . ایشته دینزی جانلاندیرمق ، اسکی قوتی ویرمک ، دینزدن آخرتجه اولدینی کبی ، دنیاچهده مستفید اولق آرزو ایدر ایسهک اصول تعلیم و طرز تاقیننده اصلاحات یامقلممز ، یعنی قرآن کریمک کوستردیکی ، پیغمبر افندمز حضرتلرینک تطبیق بیوردقلری اصولی احیا ایتکلمکمز لازمدر .

(۲) تعلیمات دینییه نک تطبیقاتی خصوصنده کی اهمالزدر . بز اعتقاده ، عمله ، معاملایه عائدبتون احکام شرعیه و دینییه نک طرز تطبیق و اجراسی خصوصنده بوتون بوتون یا کلیش یولاره صابمشزدر . اعتقادمز بر چوق خرافه‌لر ایله قاریشمش ؛ احکام اعتقادییه دن دیهرک تلقین و تعلیم ایتدیکمز ، حتی ایناندیغمز بر چوق شیلر ، اوزون زمانلرک ، خصوصتلمک ، بوزوق سیاستلرک دوغوردینی مسائلدن عبارتدر . بز بو صورتله اسلامیتک ساده اعتقادیی قارشیدیره رق کوجه شدیرمشزدر . کوجه شدیردکجهده روح اسلامیتدن ، طریق نبویدن بوتون بوتون تبعاد ایتمشزدر .

معاملاته عائد احکام شرعییه ده اک بویوک حاکم « مصلحت » اولدینی حالده بز بونی قطعاً نظر اعتباره آلامش ، کویاشرعاً ، دیناً او یله ایجاب ایدیورمش کبی بر طاقم محدود دستورلر ایچنده قایانوب قالدیرق حیاتمزده بر چوق دورغونقلره معروض قالمشز . بو جهتی تقدیر ایتمه مکده ، فتوا خانه‌لر مز حالا او ترجمه ایدلمش اوج درت فتوا مجموعه لرندن خارجه چیقمامقده دوام ایدمک اولور ایسه ، حیاتیجه دینجه ده ا نیجه عظیم فلاکتلره معروض قالدیمز اینانمالی یز .

آنکچون کرک اعتقاداته ، کرک معاملاته عائد بوتون احکامی تنسیق و تنظیم ایتیه احتیاج واردر . احکام اعتقادییه یی تنظیم و تهذیب خصوصنده قرآن کریم ایله ، ینه قرآن کریمک تفسیر و ایضاحی مثابه‌سنده دیمک ، اولان تعلیمات نبویه اساس اتخاذا یدملی . بوتون احکام اعتقادییه یی یک دیکرینه متباین اولمیان شو ایکی اساسه ارجاع ایتملی . بواساسلره ارجاعی قابل اولمیانلری ده براقملی ، ترک ایتملی .

معاملات خصوصنده شریعتک دساتیر اساسیه‌سنه عائد قونترولی قبول ایتمکله برابر ایجاب حال و مصلحتی مدار اتخاذا ایتملی . بوتون احکام معاملات بو وادیده تنسیق و تهذیب ایدملی در .

احکام عمایه ، یعنی احکام عباداته کانجه بو خصوصدهده بویوک ، فقط دقیق وجدی اصلاحات اجراسنه احتیاج واردر .

چونکه عباداتمز ، سنه‌لرک ، عصرلرک مرور ی ، اسکی دینلردن قالمه بعض عادات و مراسیمک التحاق ایله شکل اصلیسندن اوزاقلاشمش بر چوق چیرکین بدعتلرایله قاریشمشدر . عینی زمانده تلقینات و تعلیمات خصوصنده کی قصورلریمزک ، حیاتمز قارش ی اولدینی کبی ، دینمز قارش ی ده یابدیغمز اهل و لاقیدی نتیجه‌سی اوله رق بر چوق عبادتلمزده معنای مشروعیت و روح غائب اولمش ، بو صورتله عبادتلمز یالکز

شکل و حرکاتدن عبارت جانمز وجود کبی قالمشدر . بز بر چوق عباداتی لذت ، ذوق ، روحانی بر حس دویره رق دکل ، بلکه بر ماکنه نک یابدینی حرکات کبی ، صرف ملکه نک یاردمیله شعورسز ، اوله رق اجرا ایدیوروز . فخر کائنات صلی الله علیه وسلم افندمزک « جعلت الصلاة قرّة عینی » بویوردقلری وجهله بز هان اکثریت اعتباریله نمازده او حالی حس ایدمه‌یوروز . حضرت اللهک قرآن کریمنده « ان الصلاة تنهى عن الفحشاء والمنکر والبني يعظکم لعلکم تذكرون » بویوردقلری وجهله نمازلرمز ، بز ی « فحشا » ، « منکر » ، « بنی » دن منع ایتیمزور . بز ایسه ، پیغمبرمزده ، قرآنمز البت اینانیز . اینانمقلممز لازمدر . فقط مسئله ، حادثه باشقه دورلو چیقیور . شو حالده قصوری البت بزم قیلدیغمز نمازلره اسناد ایتک ، قیلدیغمز نمازلرک ، قرآن کریمک حضرت پیغمبرک نمازلرینه موافق اولمادیغمز حکم ایتمکلمز ایجاب ایدر . چونکه قیلدیغمز نمازلرک ذوق روحی و تأثیر اخلاقیسی اولمادیغی کوریوروز . . .

حج ، زکات ، جمعه ، بایرام نمازلری ده بویله در . هر سنه میلیونلرجه زکات و صدقات واجبه پارملری هبا اولوب کیدیور . نصفی ، ربی اولسون ماضع لهنه صرف اولنه‌میور . هیئت اسلامییه ، مسلمانلق عالمی ، حتی افراد اسلامییه بیله بو پارملردن استفاده ایدمه‌یور . وقتیه قرآن کریمده مذکور صنوف ثمانیه دن یالکز بر صنفه ، یعنی « فی سبیل الله » دن مراد اولان صنفه صرف اولنان مبلغ اعلا ی کلمه الله ایچون چالیشان ، جهاد ایدن بویوک اردولرک تجهیزینه کفایت ایدیوردی . قالاتلری ده قرآن کریمده مذکور اولدینی وجهله اک مبرم واک مهم یرلره صرف اولتیوردی . شیمدی ایسه ، عالم اسلام توسع ایتدیک ی ، ثروت و سامان بالنسبه چو غالدینی حالده بونلردن هیچ بر ی یایله‌میور . البت بونک چاره‌سنی دوشونمک ، بو حاله بر نهایت ویرمک ، اسلامیت دشمنلرک تضییق مادی و معنویسی آلتنده قیورانوب دوررکن البت دینمزک ویردیک ی بو میلیونلردن مستفید اولق لازمدر .

هله حجهده کی ، جمعه و بایرام نمازلرنده کی خطبه‌لرک شکل ظاهری و باطنی لری ، طرز ترتیبلری بوزولمش اولدینی کبی ، معنای مشروعیت و حکمت تأسی ده تمامیله فراموش ایدیلشدر .

بو کون اوقونمقده اولان خطبه‌لرک شکل ظاهری و طرز ترتیبلری حدیث و سیر کتابلرنده مرو ی اولان خطب مأثوره یه بکزه‌میور . خطب مأثوره ده کوریلن « حمد » ، « ثنا » ، « تمجید » ، « شهادت » ، « توصیه بالمقربات » ، « نهی عن المبعذات » دن هیچ بر ی خطبه‌لرمزده عینیله محافظه ایدیلله‌مشدر . بعض عرب علماسی طرفندن ترتیب ایدیلش خطبه‌لر مستثنای اولق شرطیله بزم تورک ، آرنالود ، لاز ، و سائر مسلمانلر طرفندن اوقونمقده اولان خطبه‌لر ، هان اکثریت اعتباریله ، محدثدر . حتی ارکان خطبه‌ده بیله شکل مأثوره رعایت اولنه‌یور . بناءً علیه خطبه‌لر خصوصنده عصرلردنبری ضالتهده اولدیغمزی خاطرله مق ، خاطر لایمق وظیفه دینییه اولسه کرک . .

هېښی شکل اصلی ، شکل مشرورغلرندن آز چوق انحراف ایتش ، هېښی ده اکثریت عظیمه مزه کوره معنای مشرورعتلری ضایع ایشدر . شو حالده عمومیت اعتبارله هېښی ده برر برر تدقیق و تحلیل ایتک ، هېښی ده شکل اصلیلرینه کوره تنسیق و تهذیب ایتک لازمدر . بدعت اوزرنده اصرارک معنای یوقدر . یا کلش بهانهلر ایله دینه ، شریعت ، تعلیمات نبویه موافق ، غیر موافق محضاً هر اکیکلکی ، هر آلدیغمز طرفدارلق یوزندن بوکې بدعتلرک ، یا کلشلقلرک ادامه سی قطعاً جائز دکدر . بو وادیده چالیشمه ، دینری جانلاندیرمغه غیرت ایتک ارباب اولان هر مسلمانک وظیفه و بورجی اولسه کرک .. والله اعلم بالصواب .

حلیم ثابت

اسارت

مقصد امرک نقطه نظری

حسن تحسین امضای مکتوب صاحبه

« اسارت » حقنده کی اساسات اسلامیه دن سؤال ایدیورسکز . بومسئله خصمانک دین اسلامه قارشو سرد ایتدیکی اعتراضاتدن بریدر . بوبابده شمیدی به دین کرک علمای اسلام ، کرک مستشرقلر طرفندن پک چوق محاکمه لر یوریدلش ، مطالعه لر سرد ایدلشدر . بزحاکمه مزى بشقه بروادیدن یوریده جکز .

معلوم اولدینی اوزره انسانلر بیننده قدیم الایام دن اسارت اصولی جاری ایدی ! هیئت اجتماعیه دن بر قسمی انسانیتدن خارج بر اقلمش ایدی .

بواصولک میدان کلسنه اوچ سبب واردر :

برنجیسی ، محاربه در . ازمنه عتیقه ده هر قوم عالم بشریتی بری مدنی ، دیکری وحشی اولق اوزره ایکی به تقسیم ایدردی . مدنیلر کندیلری ، وحشیلر بشقه لری ایدی . وحشیلر هیچ برحقه مالک اولیوب هر حق کندیلرینک ایدی . وحشیلری اسیر ایتک ، اولدیرمک مباح ایدی . برمحاربه وقوعنده غالب کلن طرف بر فرد بر اقامق اوزره مغلوبلری قتل و اولاد و عیاللری اسیر ایدردی . بوکا دایر تاریخده وبالخاصه تورانده پک چوق مثاللر اراؤه ایدیلر بیلور [۱] . - بعده مغلوبلری قتل ایتیه رک اسارت طریقله غالبلرک مملکتلرینه نقل ایتک عادتی میدان ککشددر . مصر فرعونلری اهراملرک انشاسنده و خدمات سائرده ممالک مفتوحه اهایلسندن جاب ایتدکلری یوز بیکلرله اسرای استعمال ایدرلردی ، آثور حکمدارلری طرفندن بنی اسرائیلک کراراً خراسان و بابل جهتلرینه نقل ایدلرلری دخی بوقیلدندر . - عادات اقوام کسب ملایمت ایتدکجه مغلوبلری مملکتلرندن اخراج ایتز اولدیلر . شو قدرکه

[۱] شو نقطه نظر دن بیلر تورانه معتقد و غیر مسلم اوروپانک اسلامه حق اعتراضی اولماق لازم کلر . یوقسه بزده « کندی کوزیکزده کی مرتکی کور- میهرک بشقه سنک کوزنده کی چوپ کوریورسکز » دیرز . حضرت عیسانک حکم تورانی تبدیل ایچون کلدیکنی ایسه طبعی نصاراً انکار ایدر من .

برده وقتیه خطب مآثور دنک احتوا ایتدیکی « تذکیر و تحذیر » یعنی موعظه قسمی ، زمانه ، حاله ، ایجابنه کوره تبدیل اولنور ، هیچ بر وقت عینی فقرات ، عینی کلمات تکرار ایدیلردی . فی الحقیقه خطب مآثور دنک یوقاروده سویله ن محتوباتی بعضاً صینه ، کله فرق کبی کوچوک فرقلر ایله عیناً تکرار ایدیلدیکی حالده موعظه قسمک مبادی و متمدنه - لرندن ماعداسی هپ زمانه ، حاله ، حتی مرقعه کوره ایراد اولنوردی . بو موعظه لر حاضرین اوزرنده عمیق بر تأثیر بر ایدردی . حتی انشای خطبه ده فخر کائنات اندمزمک مبارک کرزلری یاشاریردی . انتخاب کرام حضراتی ده متأثر اولورلردی . ذاتاً بالعموم علمای اسلام ، ائمه مجتهدین حضراتی موعظه دن مقصد تذکیر و تحذیر اولدینی بیان خصوصنده متفقدلر .

حالبوکه بو کون بز خطبه لر مزده بوجهتی قطعاً نظر دفته آله یورز . خطبه لرک موعظه قسمنده کی طرز مشروعت آنجق بویه اولوب بونک خلاقی بدعت اوله جغنی خاطرله یه یورز .

موعظه دن مقصد « تذکیر و تحذیر » اولدینی دوشونمده دن اهلینک آ کلاویه میه جغنی بر لسان ایله ، یا به قالب بعض معلوم اولان شیملری تکرار ایدوب دور یورز . اهلینک اکثریت عظیمه سی بونلری آ کلاویه - مدیغندن « تذکیر و تحذیر » مقصدی حصول بوله میور . ایشه بو بر بدعت دیکدر . ذاتاً بزم خطبه لر مزده آ کلایانلر ایچون بیله موجب عبرت اوله جق سوزلر سویله نم یور . بو ایسه یوقاروده عرض ایتدیکم وجهله فعل نبوی ، فعل اصحابه مخالف اولوب محدث ، بدعت و بناء علیه ضالانددر . .

شو حالده جمعه و بایرام نمازلرنده کی ، حتی خلیفه و یا خود وکیل طرفندن بالعموم مسلمینه خطاباً اوقونمده اولان حجه ده کی خطبه لری اصلاح ایتک ، یعنی معنأ شکل اصلینه ، شکل مآثورینه ارجاع ایتک کلکمز لازمدر . فکر عاجزانه مزه کوره بو خصوصده ایکی اساسه رعایت ایدیلر سه مقصد حاصل اولور . هر حالده خطبه لر خصوصنده کی بدعت جیلکندن ده ؛ صرف غرامافون کی اوقویوب ، قووانلری کی دیکله مکندن ده قور تولورز :

(۱) خطبه نک حمد ، ثنا ، تمجید ، شهادت قسملری ، ترجمه ایدیلک شرطیه ، آیت کریمه و حدیث شریفلری عریجه اوله رق اوقونور ؛ فقط بو خصوصده سنت سنیه دن آیریلماق ؛ سجع ، قافیه خاطر ایچون سقامت ترکبندن صاقنمق اقتضا ایدر .

(۲) خطبه نک « موعظه » ، « توصیه بالمقربات » ، « نهی عن المبعذات » ، « دعا » قسملری ده لسان محلی اوزره ایراد اولنور . بو صورتله خطبه نک بوقسملرندن مقصود اولان جهت ده حصول بولش اولور . ذاتاً خطبه نک بو قسملری آ کلاشیلر بر لسان ایله ایراد ایدلدکجه خطبه ده نا تمام قالیر . بو حال البت کراهتدن خالی اولماسه کرک . . .

سائر عبادتلر مزده ، نمازلر مزدن ، خطبه لر مزدن فرقمزدر .